

ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ, ΦΙΛΟΤΙΜΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Οι ανάγκες (βιολογικές, ψυχολογικές κλπ.) είναι συνυφασμένες απόλυτα με τη ζωή μας. Οι αξίες αναδύονται ως σχέσεις μεταξύ αναγκών και αγαθών που καλύπτουν τις ανάγκες. Αρετές είναι οι πραγματοποιούμενες αξίες μας. Πάντα δύσκολες, γιατί απαιτούν βούληση για καταβολή προσπάθειας. Θεωρούνται ως «μεσότητες» πάντα κοντά στο μέτρο της χρυσής αναλογίας, μεταξύ μιας έλλειψης και μιας υπερβολής. Ως ποιότητες, όμως, συνιστούν κορυφές, εξ αυτού και η δυσκολία πραγμάτωσης. Είναι πάρα πολλές, όσες και τα ελαττώματά μας!

Αξιοπρέπεια: Η υπερηφάνεια με ευγένεια ήθους. Προνόμιο, αλλά δεσμευτική επιταγή για αυτοπειθαρχία και γενναιοδωρία. Αίσθηση ανωτερότητας και υψηλό φρόνημα. **Μεγαλοψυχία.** Δεν έρχεται σε αντίθεση προς την ανθρωπιά αλλά την εμπεριέχει. Θεολογικά ο άνθρωπος θεωρήθηκε, ως εάν εικόνα του Θεού. **Πνευματικό ον που αποπνέει την αξιοπρέπεια του Δημιουργού του.** Έτσι η αξιοπρέπεια καθίσταται αθάνατη, καθόσον ως ουσία βασίζεται στην αιώνια τάξη.

Η αξιοπρέπεια του ανθρώπου δεν βλάπτεται από την ταπεινή καταγωγή του. Η θέση του ανθρώπου, ως στέμματος της δημιουργίας, εξασφαλίζει την ανταμοιβή για την αρετή του με τη θεία χάρη. Παρά την ρητή αναφορά της έννοιας της αξιοπρέπειας στο προοίμιο της Χάρτας των Ηνωμένων Εθνών (26-06-1945) και στη «Γενική διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» (10-12-1948), η καθολική αναγνώριση της αξιοπρέπειας του ανθρώπου δεν κατάφερε να αποκτήσει σημαντική δεσμευτικότητα. **Μέσα στο κλίμα της μαζικής κοινωνίας και της εμπορευματοποίησης των πάντων, που επικρατεί τις τελευταίες δεκαετίες η έκφραση «ανθρώπινη αξιοπρέπεια» έχει καταστεί μάλλον ένας κενός τόπος μεταξύ πολλών άλλων.**

Φιλότιμο [philotimo]: Η έντονη συναίσθηση της τιμής. **Η ενσυνείδητη προσπάθεια για ανταπόκριση στο καθήκον.** Συσχετίζεται με την γενναιότητα, την τιμιότητα, την ευθύτητα, την ευθιξία, τη μεγαλοψυχία, την άμιλλα και την ελληνική λεβεντιά. Έχει ονομασθεί **Ελληνικό Φιλότιμο**, καθόσον είναι ιδιόζουσα έννοια του ελληνικού τρόπου σκέψεως και ανάδρασης. **Είναι αρετή και συνιστά την κινητήρια δύναμη για επιτεύγματα που εγγιζουν την έννοια του κατορθώματος και του θαύματος!** Στο ελληνικό φιλότιμο αποδίδονται όλα τα κατορθώματα της φυλής μας και η διαρκής παρουσία-προσφορά της στην Ιστορία της Ανθρωπότητας. Τις τελευταίες δεκαετίες φαίνεται ότι αμβλύθηκε σημαντικά η έννοια Ελληνικό Φιλότιμο, γιατί πλημμυρίσαμε από την ατομική «ευδαιμονία»!

Οι παραπάνω διακριτές αρετές, όπως και η αυτοεκτίμηση αναδύονται από τη σύνθεση των ρυθμιστικών αξιών της αλήθειας, του κάλλους και του αγαθού. Έχουν ρεαλιστικό, αισθητικό και ηθικό χαρακτήρα. Και οι τρεις άπτονται της αξίας της **ιερότητας**, καθόσον αναφέρονται στον άνθρωπο ως **πρόσωπο-υπέρτατη αξία**. Η καθεμιά ξεχωριστά προσφέρει αξιόλογη δύναμη σε ένα ορίζοντα εφαρμογής. Από την ταυτόχρονη, όμως, και αρμονική τους σύνθεση αναδύεται το ευγενές πείσμα. **Μια δυναμική αρετή, που ανήκει αυθεντικά στην ιερότητα, ως κρυσταλλωμένη πεποίθηση με ισχυρό ρίζωμα στο καταπίστευμα των προγόνων μας και την ιερά παράδοσή μας.**

Πείσμα είναι η ψυχική δύναμη ανάληψης ενός **στοιχήματος** για να αντιμετωπίσουμε με περισσότερες πιθανότητες την **αμφιβολία**, την οποία οπωσδήποτε συναντάμε στις απρόοπτες εξελίξεις. Ένα εγχείρημα **τολμηρό και αμφίβολο** αλλά **απαραίτητο** στη ζωή μας. Η επιβαλλόμενη **διακόβευση!**

Με αυτό το πείσμα ο Έλληνας πάλεψε σε όλους τους αγώνες του. **Με το ευγενές πείσμα γίνεται άλλος άνθρωπος.** Το μυαλό του **ξελαμπικάρει**. Η καρδιά του **πλημμυρίζει** με αγνό παλμό. **Αναγνωρίζει τα λάθη του και διδάσκεται από αυτά.** Αποδέχεται τις ενοχές του και τις συνέπειές τους και δεν τις αποδίδει στους άλλους ή στον ...Εωσφόρο. Πνίγει τη μουρμούρα και βρίσκει το χαμόγελό του. Τότε **θεωρεί τον εαυτό του άξιο να αναλάβει τις ευθύνες του.** Αξιοποιεί τις δυνάμεις του...Συγχωνεύει τις αντιδικίες και στραγγαλίζει τη διχόστασια και τη διχόνοια. **Συνειδητοποιεί, ότι το ατομικό όφελος είναι συνάρτηση εκείνου του διπλανού του, γι' αυτό τοποθετεί το δικό του συμφέρον κάτω από το εθνικό.**

Η οξύνοιά του **κατεβάζει νέες ιδέες προόδου και ανάπτυξης.** Δημιουργεί μια **Πατρίδα σύγχρονη, η οποία ως εφάμιλλη μπορεί να συνεργάζεται αρμονικά στο σημερινό Παγκόσμιο γίγνεσθαι.** **Εφαρμόζει τους Νόμους της Πολιτείας, γιατί έχει ξεκαθαρίζει στο μυαλό του ότι οι νόμοι περιορίζουν στο βαθμό που απαιτεί η αρμονική συνύπαρξη το ύπατο αγαθό, την ατομική του ελευθερία, αλλά η βία της αναρχίας την θανατώνει.**

Με αυτά τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τα πιστεύω **συνεργάζεται με τον συμπατριώτη** του και δεν το καταπολεμάει. **Τον αμιλλάται.** Με αυτό τον ψυχικό παλμό κατόρθωσε η φυλή μας, τα όσα μοναδικά έχει πετύχει. Και είναι τότε, που οι ξένοι νιώθουν θαυμασμό και όχι οικτιρισμό. Τότε υμνούν τα επιτεύγματα και προστρέχουν ως φιλέλληνες. Έτσι ακριβώς έγινε σε όλους τους αγώνες του Έθνους μας. Έτσι γράφηκε η **Ένδοξη Ελληνική Ιστορία, από την αρχαιότητα έως την Παλιγγενεσία του 1821 και το Έπος της γενιάς του 1940.**

Ενωμένοι πετυχαίνουμε θαύματα. Η διχοστασία μάς καταστρέφει. Το γνωρίζουμε καλά, αλλά **ο κακός εαυτός μας δεν μας αφήνει να το παραδεχτούμε.** Φταίει μόνον η ιδιοσυγκρασία της φυλής μας; Ίσως! Δεν θέλουμε να το πιστέψουμε. Θαρρούμε ότι πιο πολύ φταίει η λαθεμένη **κουλτούρα μας.** Ένα μίγμα άκρατου ατομικισμού και προσωπικής ευδαιμονίας, που συνιστούν ουσιαστικά ένα είδος μηδενισμού, που καταλύει κάθε κοινωνικό δεσμό. **Δεν νιώθουμε, πια, ότι ανήκουμε σε ένα σύνολο, στο οποίο θα θέλαμε να ζήσουμε και εκείνο να μας φροντίζει. Ζητάμε από τους άλλους να μας δώσουν ό,τι και εμείς ακόμη δεν είμαστε σίγουροι ότι το αξίζουμε.**

Την αξιοπρέπεια, εμείς, τη διασφαλίζουμε με τη στάση μας και δεν μας τη χαρίζει κανένας, όταν δεν πείθουμε ότι την αξίζουμε. Δεν απομένει παρά να αναπτύξουμε την προσωπική μας, αλλά και την εθνική μας αυθεντική υψηλή αυτοεκτίμηση. **Να πιστέψουμε στον εαυτό μας με ειλικρίνεια και με ρεαλιστική βάση. Να τον αγαπήσουμε. Να τον φροντίσουμε, όπως του αξίζει.**

Να αναπτύξουμε το Ελληνικό Φιλότιμο. Τότε θα αναδυθεί σίγουρα το ευγενές **πείσμα δράσεως.**

Με αυτά τα νόματα να **εμπνεύσουμε τα παιδιά μας.** Και τότε το Εθνικό, με το οποίο είναι συνυφασμένο και το προσωπικό, καλό, όπως και η αξιοπρέπειά μας είναι απόλυτα εξασφαλισμένα.

Όλα τούτα, όμως, είναι εύγεστοι καρποί της ευρείας και βαθιάς δια βίου καλλιέργειας και ανάπτυξης της ανθρώπινης προσωπικότητας. Του ελεύθερου ανθρώπου, ως όλον.

Είναι έργο, σκοπός και επίτευγμα της Παιδείας μας που ονομάζουμε **Ολιστική Παιδεία. Παιδαγωγία και Ανδραγωγία.** Το οφείλουμε, θαρρούμε, στην Πατρίδα και τα παιδιά μας να ασχοληθούμε όλοι μας μεθοδευμένα με επιμέλεια και φιλότιμο με αυτού του είδους την ευρύτατη Παιδεία. **Πρώτα η ανθρωπότητα του ανθρώπου και μετά όλα τ' άλλα.**

Πρέπει και μπορούμε να αρχίσουμε με πείσμα θεμελιωμένο στην αξιοπρέπεια, το φιλότιμο και την αυτοεκτίμησή μας. Ποτέ δεν είναι αργά.

Ευχόμαστε σε ΟΛΟΥΣ σας ένα ευτυχές 2022 πλημμυρισμένο από ευγενές πείσμα για δράση.

Δημήτρης Κ. Μπάκας

30 Δεκεμβρίου 2021